

Ostravské didaktické impulsy již posedmé

Ivana Gejgušová, PdF OU v Ostravě
Radomil Novák, PdF OU v Ostravě

ivana.gejgusova@osu.cz
radomil.novak@osu.cz

Dne 19. 10. 2024 proběhla mezinárodní vědecká konference *Didaktické impulsy 7* (DIDA17), kterou od roku 2019 organizuje katedra českého jazyka a literatury s didaktikou Pedagogické fakulty Ostravské univerzity. Konference je už tradičně pořádána v online prostředí, aby se jí mohli účastnit badatelé z ciziny, ale i kolegové ze vzdálenějších českých lokalit. Letošní bohatý program čítal patnáct příspěvků, které prezentovali kolegové a kolegyně ze Slovenska, Rakouska a Ukrajiny, z českých univerzitních pracovišť i učitelé ze základních a středních škol. Skladba příspěvkatelů naplnila i letos původní záměr konference – vytvořit prostor pro setkávání etablovaných odborníků se studenty doktorských programů a s postdoktorandy a nabídnout všem zúčastněným zapojení do diskuse.

Úvodní blok vystoupení zahájila M. Čechová příspěvkem *Co nám přinese revize RVP? V* uvedeném příspěvku kriticky posoudila nedostatky předkládaného návrhu, pojmenovala jeho sporné prvky a explicitně připomněla, co v návrhu chybí (např. hierarchie a potřeba posloupnosti a návaznosti učiva; jasné vymezení požadavku gramotnosti) a je současně pro školu nezbytné. V závěru konstatovala, že předložený návrh není propracovaný a v dané podobě nebude přínosem pro vzdělávací proces jako východisko pro zlepšování úrovně vzdělávání.

K. Bernatíková a E. Svátková, doktorandky pořádající katedry, ve svých příspěvcích reflektovaly aktuální témata. První z nich se v příspěvku *Komplexnost a potenciál učebnicového textu* prostřednictvím námětů z vlastní praxe snažila zjistit, jak se ve vybrané učebnici ČJ pro 9. třídu ZŠ projevuje propojení tří klíčových složek: jazykové výchovy, literární výchovy a komunikační a slohové výchovy. Druhá z nich v příspěvku *Regionální bohatství ve výuce češtiny slovem i obrazem* ilustrovala svou zkušenost s využitím knihy *Kratke zobaky* Alžběty Štenclové ve vysokoškolské výuce jazykové kultury.

Jak lze vnímat znalost frazeologie v současném edukačním prostoru zkoumala D. Hradilová v příspěvku *Znalost frazeologie jako indikátor jazykových kompetencí*. V příspěvku *Studijní čtení v rámci učebních strategií českých žáků 9. ročníku ZŠ* představila J. Ševčíková design a výsledky svého kvalitativního výzkumu, který byl mj. zaměřen na to, které metody a přístupy žáci realizují při tzv. studijním čtení, ve kterých předmětech jsou jim metody studijního čtení doporučovány a zda lze žákův přístup ke studijnímu čtení ovlivnit vhodně volenými výukovými postupy.

Další blok příspěvků byl zaměřen zejména na vyučování češtiny (slovenštiny) jako cizího jazyka. Hned v úvodním příspěvku *Pro-drop parameter v učení sa slovenčiny ako cudzieho jazyka ukrajinskými študentmi* sdílela J. Kesselová své zkušenosti s výukou slovenštiny na Ukrajině, a to využitím korpusu textů pro hlubší porozumění procesu učení se. M. Hrdlička v příspěvku *České číslovky (nejen) ve výuce cizinců*

ukázal, jak je možné využít číslovek a jejich variantnosti ve výuce češtiny (i pro cizince). M. Jungová se poté věnovala specifikům výuky češtiny jako cizího jazyka na 1. stupni ZŠ (*Didaktické postupy vedoucí k osvojení českého jazyka žáky s OMJ na 1. st. ZŠ*). Také příspěvek Markéty Schürz Pochylové byl věnován způsobům, jak rozvíjet komunikační kompetence ve výuce češtiny pro cizince, a to prostřednictvím divadelního představení (*Divadlo ve výuce češtiny*).

R. Písková a její diplomantka V. Ibrahimová ve společném příspěvku *K využití informačních technologií a principů gamifikace ve výuce češtiny na základní škole* upozornily na nové možnosti procvičování českého jazyka prostřednictvím gamifikace. Otevřely tak nový didaktický prostor pro aktivity, kterými žáci tráví mnoho mimoškolního času a který zatím zůstává ve školní praxi zcela nevyužit.

Závěrečných pět příspěvků bylo věnováno problematice didaktiky literatury. I. Gejgušová představila v příspěvku *Průřezová témata v revidovaném RVP ZV a využití literatury pro děti a mládež při jejich realizaci* konkrétní beletristické tituly, s jejichž pomocí by bylo možno ve školní praxi naplnit nově vymezené požadavky na environmentální výchovu. Na její vystoupení navázala E. Řehulková příspěvkem *Environmentální estetika v kontextu umění a literatury* a nastínila, jak tento nový proud estetiky proniká do českého prostředí a jak jsou jeho stěžejní teze využitelné ve školní výuce při práci s uměleckými texty environmentálního zaměření.

V současné době se v prostředí škol všech typů hojně diskutuje o možnostech využití AI; všichni zainteresovaní tuší, že se AI stává pevnou součástí školního prostředí a že je třeba najít cesty k optimálnímu vytěžení jejích pozitiv a k eliminaci negativních dopadů. Do jaké míry může být AI pomocníkem učitelů, názorně představila J. Zítková v příspěvku *Příprava na hodinu literární výchovy v primární škole s využitím AI*.

Se zkušenostmi s rozvíjením čtenářství pubescentů se podělila P. Fojtíková v příspěvku *Čtenářské dílny jako podpora čtenářství: Praktické zkušenosti z 2. stupně základních škol*. Závěr konference patřil V. Valíkové, v příspěvku *Kristovské paralely v moderní literatuře* názorně demonstrovala, jak je možno nahradit chronologickou výuku literatury na středních školách jejím probíráním v tematických blocích.

Prezentace k jednotlivým konferenčním vystoupením jsou zveřejněny na webových stránkách katedry českého jazyka a literatury s didaktikou PDF OU.¹ Vybrané konferenční příspěvky budou v plném znění otištěny v didaktickém čísle katedrového časopisu *Slovo a obraz v komunikaci s dětmi*.² Na další ostravská setkávání se těší organizátoři akce.

¹ [online] Dostupný z <<https://pdf.osu.cz/kcd/didakticke-impulsy/>>.

² [online] Dostupný z <<https://pdf.osu.cz/sok/>>.